

1. Inledning

Eckerö kommun har en äldreomsorgsplan för 2010-2030 som fullmäktige har godkänt i januari 2010. Kvalitetsrekommendationen tjänster för äldre finns det önskemål om att alla kommuner skall ha en äldreomsorgsplan med ett tidsperspektiv på fem år. Utgångspunkten för planen är kvalitetsrekommendation tjänster för äldre (2010) samt kommunens nuvarande äldreomsorgsplan som är mera långsiktig.

Övergripande mål, enligt kvalitetsrekommendationen:

- De tjänster som produceras för äldre, skall vara hållbara på längre sikt
- Tjänsterna skall beakta de äldres behov
- De förebyggande, aktiverande och rehabiliterande insatserna skall behålla och stärka de äldres funktionsförmåga, initiativkraft och självständighet

Syftet med planen är att, med avstamp från tidigare Äldreomsorgsplan 2010-2030, utforma visioner, mål och strategier för kommunens äldreomsorg för perioden 2012-2016. Planen ska vara vägledande i de politiska och verksamhetsmässiga besluten men också vara så levande att den finns med i det kontinuerliga utvecklingsarbetet. Beslut som fattas under perioden ska följa planen och konkretiseras i verksamhetsplan/budget.

I planen betonas förebyggande insatser för äldre personer så att de skall kunna bo så länge som möjligt i sina hem.

2. Hur ser äldreomsorgen ut i Eckerö kommun år 2016?

Det känns värdefullt att leva och bo i Eckerö kommun, även om man blivit gammal och inte klarar sig självständigt längre. Arbetet med att skapa andra former av bostäder anpassade efter de äldres behov har genomförts. På Ekergården finns nu ett antal senior-lägenheter som är handikappvänliga och trygga. De kännetecknas av god tillgänglighet och erbjuder möjligheter till social gemenskap och trygghet. I huset finns matsal och lokaler för gemensamma aktiviteter. En del verksamheten som sker i huset är beroende av frivilliga insatser.

I kommunen finns en välfungerande hemtjänst som arbetar aktivt för att tillgodose den enskildes behov, bland annat har man som kontaktpersonal ett tydligt uppdrag. Vi har uppnått målet att 90% av de personer som fyllt 75 år bor kvar i sina egna hem. Personalresurserna är dimensionerade så att hemtjänsten kan hålla en kvalitativ nivå. Enkla tekniska lösningar är en del av verksamheten och Virtu-kanalen finns som en del av stödtjänster för att stödja hemma-boendet. Gemensam nattjour med Hammarlands kommun ger möjligheten till service dygnet runt.

Solgården har resurser och kompetens för att tillgodose omfattande vård och omsorgsbehov för äldre som inte kan bo kvar i hemmet. De boende har stort inflytande över verksamhetens innehåll och utformning. Den lugna enheten ger möjlighet för personer med demens eller annan diagnos som kräver en mindre enhet att kunna få den vård och omsorg som den enskilde behöver. De nyrenoverade lägenheterna behöver inget kök och då kan man använda rummen utgående för de konkreta behov som finns.

Många anhöriga utför vård och omvårdnadsinsatser för närstående. För att underlätta deras vårdarroll finns olika stöd och avlastningsformer. Stödet och avlastningen är individuellt utformad och kan erbjudas både vid bestämda tillfällen och vid akuta situationer. På Solgården finns det möjlighet för vårdbehövande att komma och vistas enligt behov för att avlasta närståendevårdaren.

En av de viktigaste uppgifterna är samspelet mellan äldreomsorg och hälso -och sjukvård. Sammanhållen hemvård fungerar bra och det finns mera kontinuitet i arbetet.

3. Värdegrunder

Alla som arbetar inom äldreomsorgen i Eckerö kommun har följande värdegrunder:

- Vi möter varje människa som en unik individ och vi värnar om den enskilda människans integritet och självbestämmande
- Vi ger god omvårdnad av kunnig personal i en trygg miljö och vi strävar efter kontinuitet och delaktighet för alla
- Vi tar tillvara och uppmuntrar individens egna förmågor i det dagliga livet
- Vi strävar efter att ha ett öppet och respektfullt förhållningssätt som bekräftar den enskilda människans behov av att bli sedd och hörd

4. Nulägesbeskrivning för Eckerö kommun

Befolkning

Antalet personer 65 år och äldre i Eckerö förväntas öka från 203 år 2010 till 373 år 2040.

Antalet personer 80 år och äldre förväntas öka från 60 år 2010 till 148 år 2040.

Prognos för 65 år fyllda i Eckerö

	Inv.	Prognos						
	31.12	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Med flyttningsrörelsen	195	205	211	218	231	236	246	252
Utan flyttningsrörelsen	195	200	203	208	218	223	233	234

4.1 Tidiga och förebyggande insatser

Sedan år 2007 bedrivs ”förebyggande hembesök” för personer som fyllt 75 år. En ergoterapeut och kommunens äldreomsorgsledare erbjuder hembesök till dem för kontrollera hemmamiljön. I samband med hembesöket informeras om kommunens olika verksamheter och om hur man kan påverka sin hälsa genom kost och motion.

Januari 2011 anställdes en *syssestättningskoordinator* på 50%. För att kommunen ska klara av att ta hand om de äldre är ett rehabiliterande och förebyggande synsätt viktigt. Motiverande syssestättning, motion och socialt umgänge gör att äldre klarar sig länge i sina egna hem. Samtidigt bör de äldre, som bor på Solgården, kunna delta i olika aktiviteter för att kunna bibehålla funktionsförmågan.

4.2 Valfrihet gällande hemkommun

Den 4 mars 2011 trädde en lagförändring i kraft som ger möjlighet att byta hemkommun för personer i behov av långvarig institutionsvård, boendeservice eller familjevård. Enligt den nya bestämmelsen om hemkommun ska den som vistas utanför sin hemkommun i långvarig vård, dvs. vård som har fortgått i över ett år, ha rätt att byta hemkommun. Enligt socialvårdslagen är det fortfarande personens tidigare hemkommun som efter flyttningen ansvarar för de faktiska kostnaderna för familjevård eller institutionsvård eller för boende med boendeservice.

4.3 Hälso- och sjukvård

Den medicinska utvecklingen har gjort att det idag finns goda möjligheter att behandla olika sjukdomar och skador även i hög ålder. Detta medför i sin tur att kraven och förväntningarna på hälso- och sjukvården stiger. Det innebär i praktiken stora konsekvenser för såväl kommunen som hemsjukvården/primärvården. Bland äldre utgör psykisk ohälsa ett stort problem. Därför kan det finnas skäl att överväga en särskild långsiktig satsning på området.

5. Nulägesbeskrivning och prioriterade områden för äldreomsorgens utveckling

5.1 Tidiga och förebyggande insatser

Sysselsättningskoordinator-befattningen har visat sig vara en motiverad satsning med tanke på förebyggande arbete. De personer som bor hemma har haft möjlighet att delta i olika aktiviteter och de har upplevt det som mycket positivt.

De äldre som bor ensamma och har ett svagt socialt nätverk löper ökad risk att drabbas av sjukdomar jämfört med äldre som har ett större socialt nätverk. Även frivilliga insatser för äldre är viktiga för att stärka de sociala banden i närmiljön och motverka ensamhet.

Samarbete med frivilliga organisationer fungerar i praktiken så att det erbjuds möjlighet för de äldre personer att få hjälp med t.ex. promenader.

Mål

- Hembesök skall erbjuds alla personer över 75 år
- Frivilliga organisationers deltagande i äldreomsorgen stärks
- En sysselsättningskoordinator fortsätter med aktiverande och förebyggande insatser

5.2 Lättillgänglig information

Information skall vara anpassad för målgruppen. Uppsökande verksamhet för att informera om äldreomsorgens verksamheter ska bedrivas på ett aktivt och fungerande sätt.

Mål

- Kommunens hemsida ska ge god information om äldreomsorgen till äldre och deras anhöriga
- Äldreomsorgsledaren skall vara ”spindeln i nätet” och se till att den uppsökande verksamheten genomförs

5.3 Vård- och serviceplanen

En heltäckande bedömning av servicebehovet innebär en kartläggning av den äldres resurser såsom hem, boende- och livsmiljö, ekonomi samt hälsa och funktionsförmåga, psykiska, andliga och sociokulturella resurser. Den äldres framförda servicebehov skall antecknas. Planen ska innehålla konkreta mål för arbetet med den äldre. Vård- och serviceplanen skall kontinuerligt uppdateras så att den motsvarar den aktuella situationen, dock minst en gång per sex månader.

Mål

- Den enskildes möjligheter till inflytande över sin vardagssituation ska förbättras utifrån behov och önskemål
- Olika föreningar och organisationer ska ha inflytande och möjlighet till samverkan såväl i aktuella frågor som framtida planering.

5.4 Stöd för närståendevårdare

I dag finns det åtta närståendevårdare. Avlastningsmöjligheter finns för korttidsvård på Solgården. Det finns närståendevårdare som har Virtu-tv hemma och via den finns möjlighet att delta i olika aktiviteter.

Varje närståendevårdare ska ha ingått ett avtal med vårdaren och kommunen. Det överenskomna stödet ska dokumenteras i en plan som ska innehålla individuellt utformade insatser. Det uppsökande arbetet ska även innefatta det stöd som riktar sig till närståendevårdare.

Mål

- Närståendevårdare ska få det stöd som behövs för att utföra vårduppgifter
- Närståendevårdare ska ges möjlighet till vila och rekreation både vid akuta behov och i planerad form.

5.5 Dagverksamhet

Dagverksamhet är ett viktigt komplement till hemtjänsten. Genom stimulans och aktivering kan personer behålla funktionsförmågor en längre tid. Det ordnas bl.a. gymnastik, bingo och sångstunder. Fredagar finns möjlighet för de personer som bor hemma att komma till Solgården för att få hjälp med att bada. Då kan man även stanna kvar och äta lunch och delta i aktiviteter som finns den dagen.

Mål

- Verksamheten ska anpassas till den enskildes behov
- Verksamheten ska uppmärksamma behovet av sociala aktiviteter för dem som behöver stimulans och sysselsättning för att bryta ensamhet och isolering

5.6 Hemtjänst/Hemvård

Hemtjänsten ger service och stöd som utförs i klientens hem enligt uppgjord vård- och serviceplan. Denna service kan vara regelbunden eller sporadisk, helt enligt uppgjord vårdplan. Målet är att man ska kunna bo i sitt hem så länge man själv önskar. För de medicinska insatserna krävs en samverkan med primärvårdens och sjukhusets läkare och andra specialister.

Kommunen har varit med på pilotprojektet Sammanhållen hemvård som Landskapet har haft hand om. Det betyder i praktiken att hemtjänsten och hemsjukvården byter tjänster med varandra. Det kan handla t.ex. om en klient som hemtjänsten gör ett tillsynsbesök hos dagligen. Även hemsjukvården gör det för att linda t.ex. ett ben. För att undvika flera besök av olika

personer kan hemtjänstpersonalen linda ben eller hsv personal göra ett tillsynsbesök samtidigt som de lindar ben.

Sammanhållen hemvård har permanentats från och med den 1.1.2012 och kommuner har möjlighet att ingå avtal om sammanhållen hemvård. Behovet av hemvård kommer med stor sannolikhet att öka, liksom kraven på alltmer specialiserad och tekniskt avancerad sjukvård i hemmet.

Mål

- Hemtjänstpersonal ska ha god kompetens och kunna arbeta flexibelt för att kunna tillgodose olika individers behov
- Hemtjänst och hemsjukvård ska ha utvecklat ett bra samarbete kring de äldre som behöver vård och omsorg från båda parter

5.7 Kost

För de flesta äldre har maten och måltiderna en stor betydelse. God mat och näringsrik mat är viktig för att få kraft och må bra. Måltiden kan också betyda en trevlig stund att se fram emot av andra skäl. Maten skall ha en stor betydelse inom äldreomsorgen och den måste värderas högt och levereras dagligen. Maten skall smaka och lukta gott och det skall finnas möjlighet att välja om man vill äta tillsammans med andra.

Mål

- Nattfastan ska inte överstiga 11 timmar
- Mat ska lagas i Solgårdens kök och utgångspunkten skall vara de boendes och matserviceklienternas önskemål om maten
- Möjligheten att äta tillsammans med andra ska förbättras

5.8 Boende

5.8.1 Solgården

På Solgården som är ett effektiverat serviceboende (dvs. det finns personal dygnet runt) finns det 14 rum varav 2 periodrum. Flera viktiga områden har betydelse för livskvaliteten när man har flyttat till ett äldreboende. Fokus bör ligga på det sociala innehållet och på det fysiska välbefinnandet. Det är även viktigt att behålla och bevara funktioner genom att arbeta utgående från ett rehabiliterande synsätt. Maten har stor betydelse hela livet och kommer att få ökad betydelse när man blir äldre. Maten ska så långt som möjligt anpassas efter vars och ens behov och önskemål. På lugna enheten är det viktigt att personalen har kunskaper om skärskilda sjukdomar som t.ex. demenssjukdomar för att kunna bemöta varje individ respektfullt och med så bra kvalitet som möjligt.

- Solgården ska fortsätta med anhörigträffar där boende, anhöriga och personal tillsammans diskuterar verksamhetens innehåll och utformning
- Det ska finnas aktiviteter inom- och utomhus på alla boenden

5.8.2 Ekergården

Ekergården ska vara ett seniorboende där det ska finnas god fysisk tillgänglighet och erbjuda tillgång till gemensamhetslokaler. Maten som ska komma från Solgårdens kök och serveras i matsalen där de som bor på Ekergården kan äta tillsammans.

Mål

- Renovering av Ekergården ska vara klar inom de närmaste åren
- Det skall byggas senior-lägenheter som är handikappvänliga och trygga
- I huset finns matsal och lokaler för gemensamma aktiviteter.

5.9 Vård i livets slutskede

Vård i livets slut innefattar fysiska, psykiska, emotionella, sociala och andliga aspekter. Det är viktigt att säkerställa och utveckla vården så att den enskilde känner sig trygg och säker med den vård som ges.

Mål

- Vård i livets slut ska ges på Solgården
- Samarbete med församlingen och andra organisationer ska utvecklas

5.10 Kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring

Kvaliteten i verksamheten hänger starkt samman med personalens kunskap, trivsel och arbetsförutsättningar. Arbete inom vård och omsorg är kvalificerade arbeten som kräver stor yrkesskicklighet, empati och social förmåga. Det krävs ett synligt ledarskap som främjar en verksamhet som utgår ifrån de äldres behov och beaktar att varje individ är unik och behöver ett anpassat stöd. Det ska vara enkelt att framföra åsikter och om det är något som man inte är nöjd med så ska man uppleva att någon lyssnar och bryr sig.

Mål

- Utvecklingsarbetet ska utgå från grundläggande gemensamma värderingar, attityder och förhållningssätt
- Ledaren och personalen ska genomgå kontinuerlig fortbildning för att kunna utveckla omsorgen på bästa sätt

